

STAVOVI GRAĐANA RH O RIZICIMA VEZANIMA UZ HRANU I PREHRANU

Dobra vijest - **percepcija nije realnost.**

Loša vijest – **realnost nije važna!**

HAH misija

→ *Zdravlje potrošača
iznad svega!*

A person wearing a black long-sleeved shirt with horizontal stripes is holding a white rectangular sign in front of their chest. The sign has the word "CONSUMER" written in large, bold, blue capital letters. The background is a red brick wall.

CONSUMER

Uvod i ciljevi istraživanja

❑ **Metoda istraživanja**

- ☑ Istraživanje face to face (licem u lice), 2011.g, u suradnji s agencijom Ipsos Puls, temeljem istraživanja *EUROBAROMETER "Food - related risks"**

❑ **Uzorak**

- ☑ Slučajan, reprezentativan uzorak od 1000 ispitanika, starijih od 15 godina, s područja cijele Hrvatske
- ☑ Uzorak je reprezentativan prema spolu, dobi, obrazovanju, veličini naselja, tipu naselja i regiji

❑ **Ciljevi istraživanja**

- ☑ Asocijacije vezane uz hranu i prehranu
- ☑ Asocijacije i percepcija rizika vezanih uz hranu i prehranu
- ☑ Razina zabrinutosti rizicima
- ☑ Povjerenje u izvore informiranja o rizicima vezanim uz hranu
- ☑ Stavovi o sigurnosti hrane i djelovanju javnih vlasti u **HR i EU**
- ☑ Procjena vlastitih mogućnosti u izbjegavanju rizika
- ☑ Reakcija na saznanje da neka hrana nije sigurna ili je loša po zdravlje

*Percepcija hrane
i sigurnosti
hrane*

1

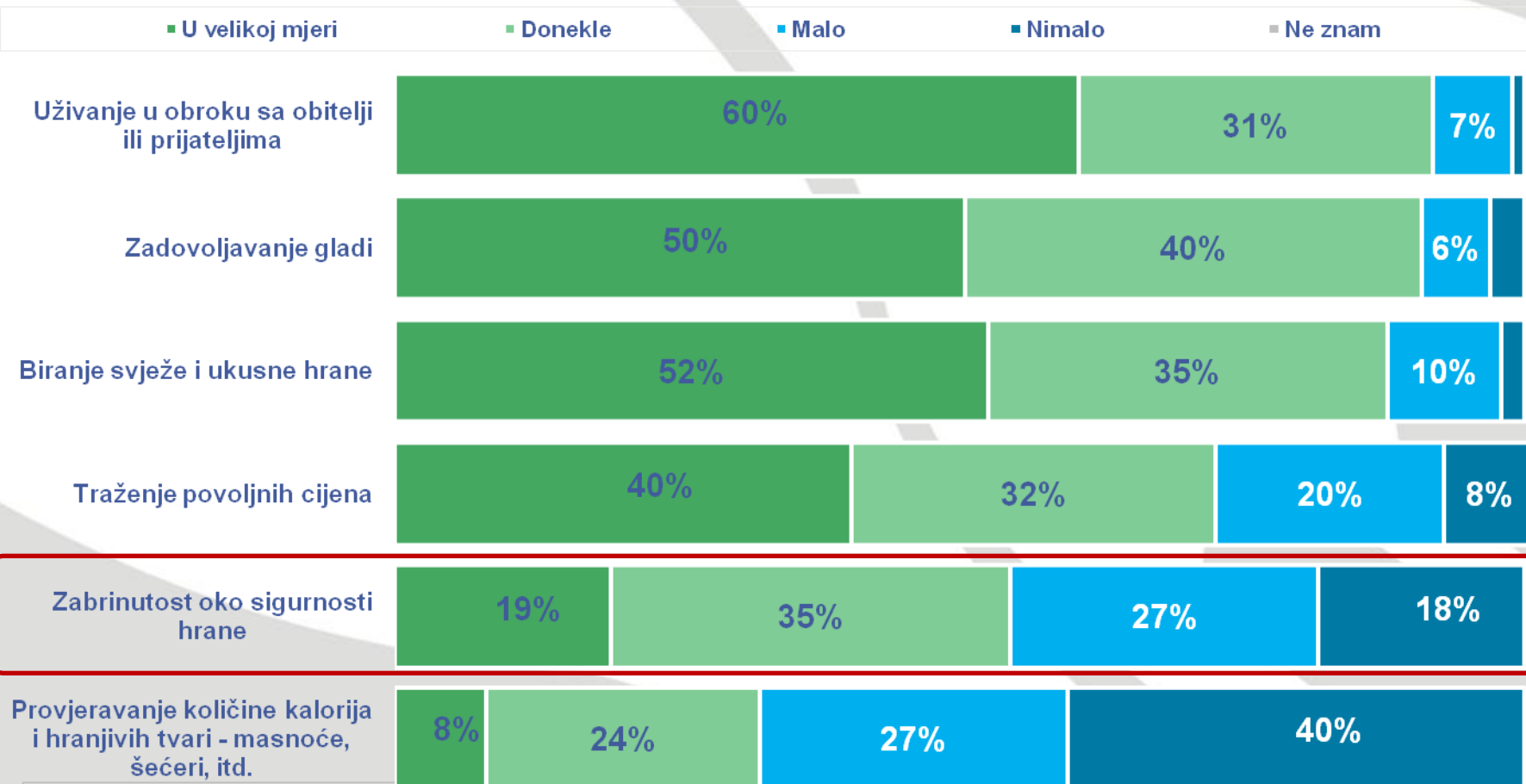
➡ U Hrvatskoj
čak više od
90% ispitanika
hranu
povezuje s
užitkom....u
obiteljskoj i
prijateljskoj
atmosferi....

➡ **ALI...**

... ipak više od polovice ispitanika hranu i objedovanje povezuje također sa zabrinutošću oko sigurnosti hrane

Građani hranu najčešće povezuju s uživanjem i zadovoljavanjem osnovnih potreba. Zabrinutost oko sigurnosti hrane je nisko na ljestvici, no ipak je znatan broj ispitanika (oko 54%) koji su u velikoj mjeri ili donekle zabrinuti sigurnošću hrane. Gotovo trećina (32%) ispitanika hranu povezuje sa provjeravanjem količine kalorija i hranjivih tvari.

U kojoj mjeri hranu i objedovanje povezuje sa slijedećim stvarima?

... EU zabrinutija!

■ U velikoj mjeri

■ Donekle

U EU je (u usporedbi sa Eurobarometrom iz 2005.) prisutan trend porasta zabrinutosti oko sigurnosti hrane !

Rezultati 2010/11.: RH vs. EU:

RH: Zabrinutost oko sigurnosti hrane

EU prosjek: Zabrinutost oko sigurnosti hrane

Najniži rezultat AUSTRIJA

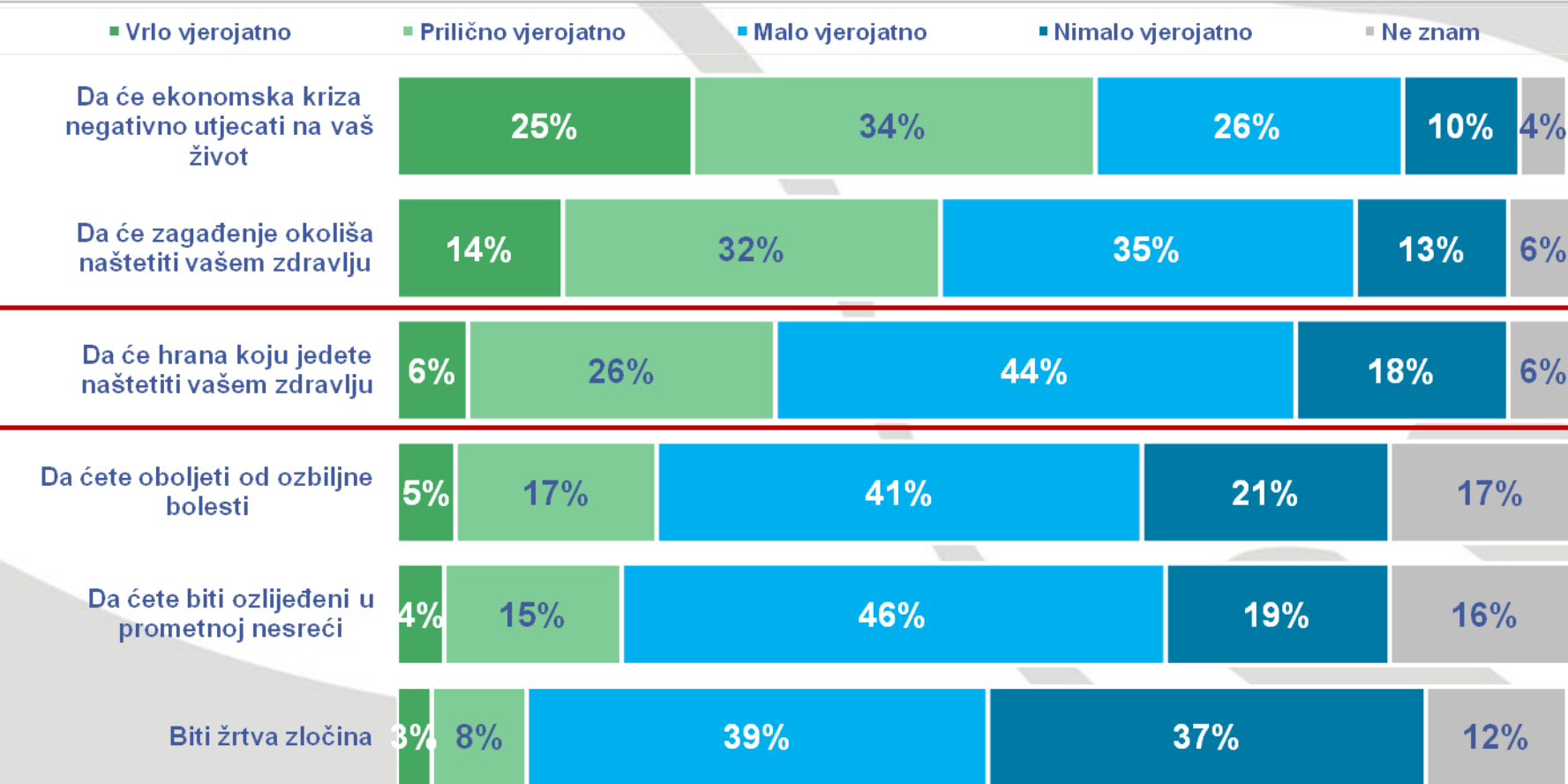

***Zabrinutost o
rizicima iz hrane***

2

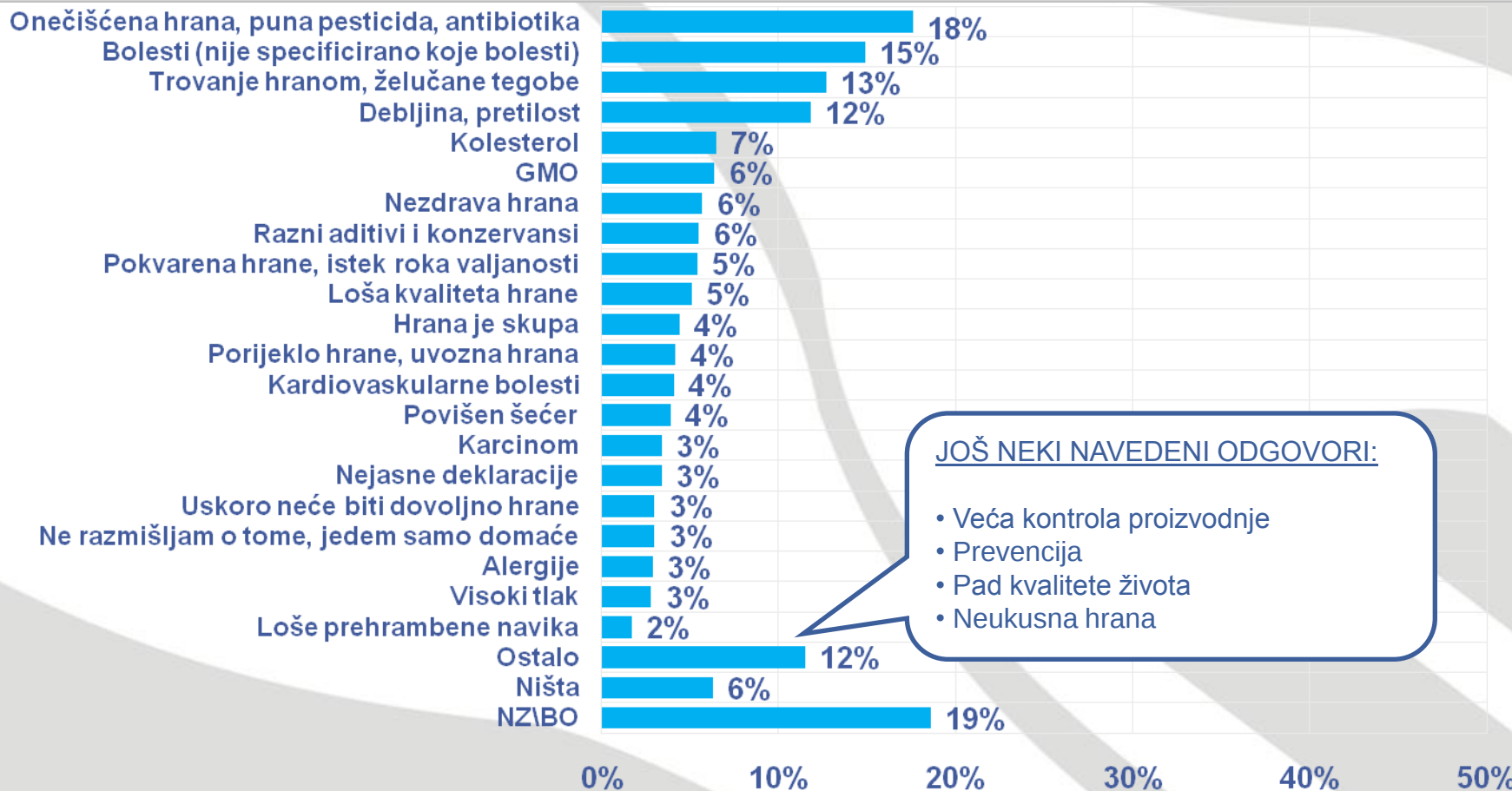
Gotovo 1/3 ispitanika smatra rizike povezane s hranom vjerojatnima

U sadašnjoj situaciji, građani najrealnijim smatraju rizik kojeg nosi ekonomska kriza. No i ekološki rizici su percipirani vjerojatnima kod značajnog broja građana. Rizici povezani s hranom su na trećem mjestu i ukupno 32% naših ispitanika smatra da su ti rizici vjerojatni ili vrlo vjerojatni.

Bolesti i onečišćena hrana su najčešće slobodne asocijacije ispitanika

Asocijacije ispitanika su prije svega one vezane uz onečišćenu (pesticidima, antibioticima i sl.) hranu (18%), te razne bolesti povezane s prehranom. Oko 15% ispitanika je navelo “bolesti općenito”, međutim mnogi su specificirali konkretne bolesti, pa je ukupna suma odgovora koja se odnosi na bolesti oko 68%.

JOŠ NEKI NAVEDENI ODGOVORI:

- Veća kontrola proizvodnje
- Prevencija
- Pad kvalitete života
- Neukusna hrana

Možete li mi opisati vlastitim riječima što vam sve pada na pamet kada razmišljate o mogućim problemima ili rizicima povezanim sa hranom i jelom? Samo recite što god vama pada na pamet?

Ispitanike najviše brine kvaliteta i svježina hrane te ostaci pesticida u hrani

Ukupno 62% ispitanika je zabrinuto kvalitetom i svježinom hrane. Nadalje, vezano za kemijske tvari u hrani (pesticidi, aditivi, antibiotici), te GMO i kloniranje. Svi ovi rizici brinu barem polovinu ili više ispitanika.

■ Jako sam zabrinut ■ Prilično sam zabrinut ■ Nisam baš zabrinut ■ Uopće nisam zabrinut ■ Ne znam

Kvaliteta i svježina hrane

20%

42%

25%

12%

Ostaci pesticida u voću, povrću ili žitaricama

25%

36%

26%

12%

GMO u hrani ili pićima

20%

38%

28%

11%

Aditivi u hrani i pićima

19%

36%

29%

14%

Ostaci u hrani poput antibiotika ili hormona u mesu

19%

36%

31%

12%

Kloniranje životinja radi proizvodnje hrane

18%

36%

27%

16%

Trovanje bakterijama, poput salmonele u jajima ili listerije u siru

18%

34%

32%

14%

Onečišćivači, kao što su živa u ribi ili dioksin u svinjetini

18%

33%

33%

13%

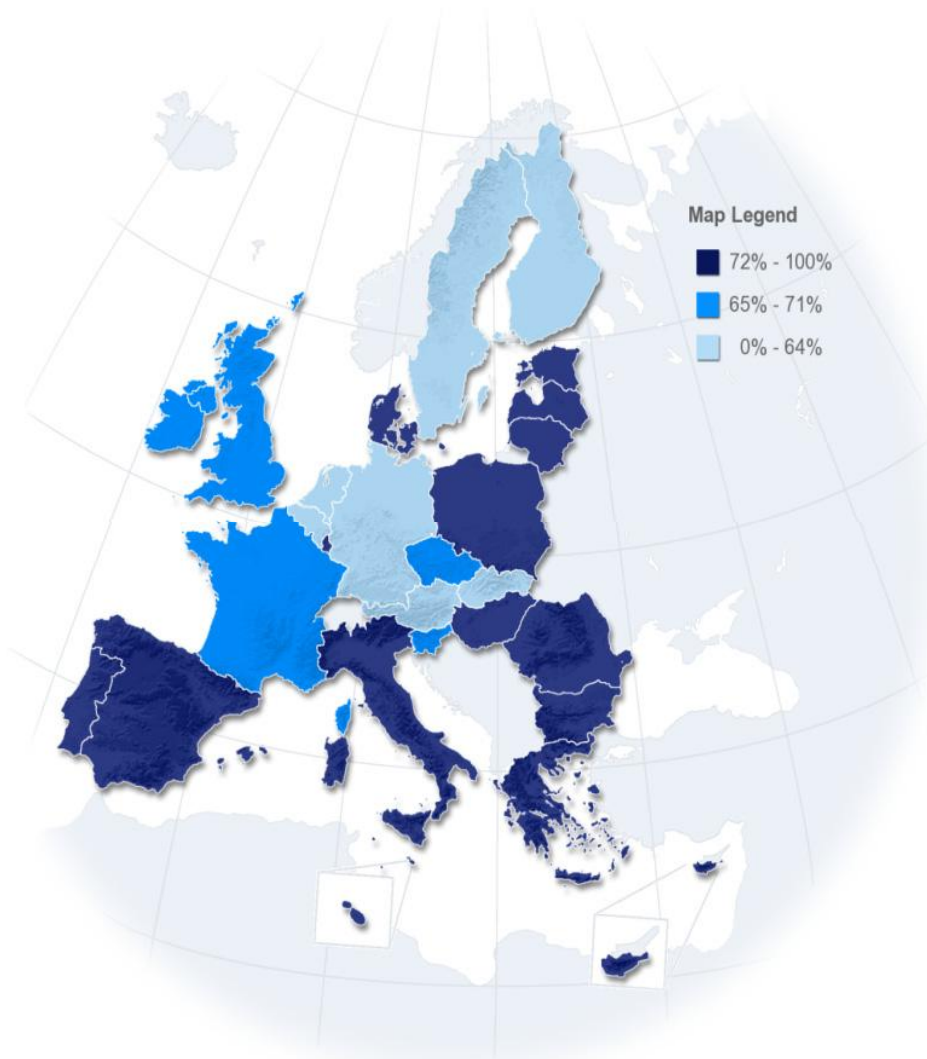
Za kvalitetu i svježinu hrane, poput Hrvatske, uglavnom su *jako zabrinute* zemlje koje su nakon 2004. ušle u EU te mediteranske zemlje (Portugal, Grčka, Italija i Španjolska)...

	LV	94%
	CY	91%
	LT	88%
	PT	86%
	EL	83%
	IT	82%
	BG	81%
	HU	80%
	ES	80%
	DK	77%
	MT	77%
	PL	76%
	EE	74%
	LU	74%
	RO	72%
	SI	71%
	FR	70%
	EU27	68%
	IE	66%
	UK	66%
	CZ	66%
	SK	64%
	BE	63%
	AT	55%
	DE	51%
	FI	50%
	SE	39%
	NL	37%

Question: QF4.16. Please tell me to what extent you are worried or not about the following issues.

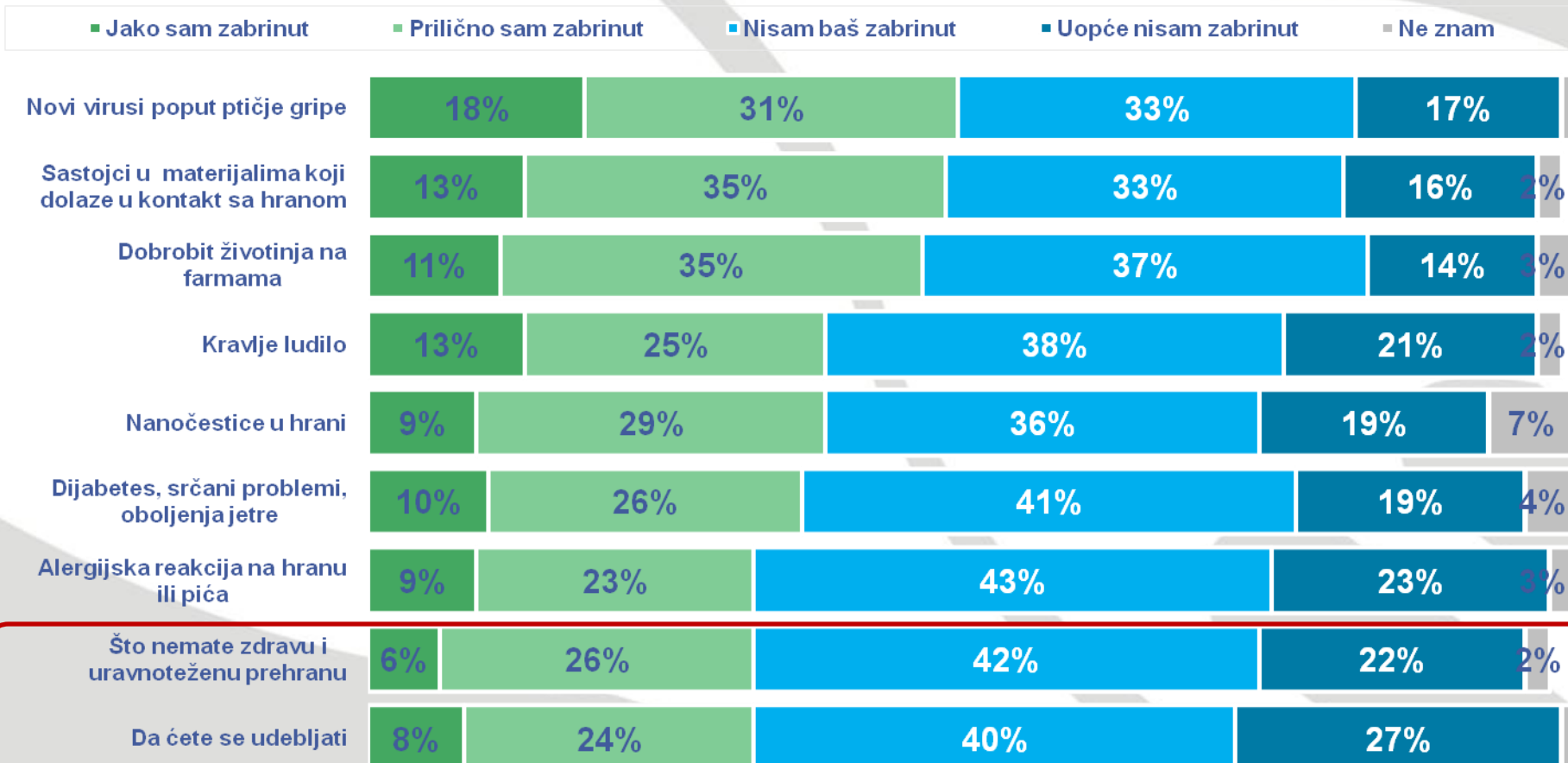
Option: The quality and freshness of food

Answers: Total 'Worried'

Ispitanike u Hrvatskoj najmanje brinu pretilost i neuravnotežena prehrana

Slijede rizici koji brinu manje od polovine ispitanika. Ovdje su se smjestili ptičja gripa (49%), kravlje ludilo (38%), dobrobit životinja (46%) itd. Najmanje je zabrinutosti vezano uz bolesti jetra, srca i dijabetesa (36%), alergije (32%), te nezdravu prehranu i pretilost (također 32%).

Molim vas recite u kojoj ste mjeri zabrinuti ili niste zabrinuti vezano uz sljedeće teme?

*Izvori informacija
i povjerenje u
izvore
informacija*

3

Najveće povjerenje uživaju obitelj i prijatelji, a potom liječnici i znanstvenici

Organizacije potrošača i udruge za zaštitu okoliša također uživaju vrlo visok stupanj povjerenja (više od 2/3 ispitanika ima u potpunosti ili uglavnom povjerenja u njih). Zanimljivo je poljoprivrednici u Hrvatskoj uživaju visoko povjerenje – za razliku od proizvođača hrane (58% naprema 32%).

- U potpunosti bih imao povjerenja
- Uglavnom bih imao povjerenja
- Uglavnom ne bih imao povjerenja
- Uopće ne bih imao povjerenja
- Ne znam

Vaša obitelj i prijatelji

46%

39%

8%

5%

Vaš liječnik i ostali
zdravstveni radnici

29%

49%

12%

7%

3%

Znanstvenici

20%

52%

15%

10%

4%

Organizacije potrošača

16%

51%

20%

10%

4%

Udruge za zaštitu okoliša

17%

50%

19%

10%

4%

Poljoprivrednici

11%

47%

25%

12%

5%

Zamislite da je pronađen ozbiljan zdravstveni rizik u hrani koju redovito jedete, poput ribe, piletine ili salate. Koliko bi ste imali povjerenja da bi vam sljedeći izvori dali točne informacije o tom riziku?

Izvori informacija kojima se najviše vjeruje

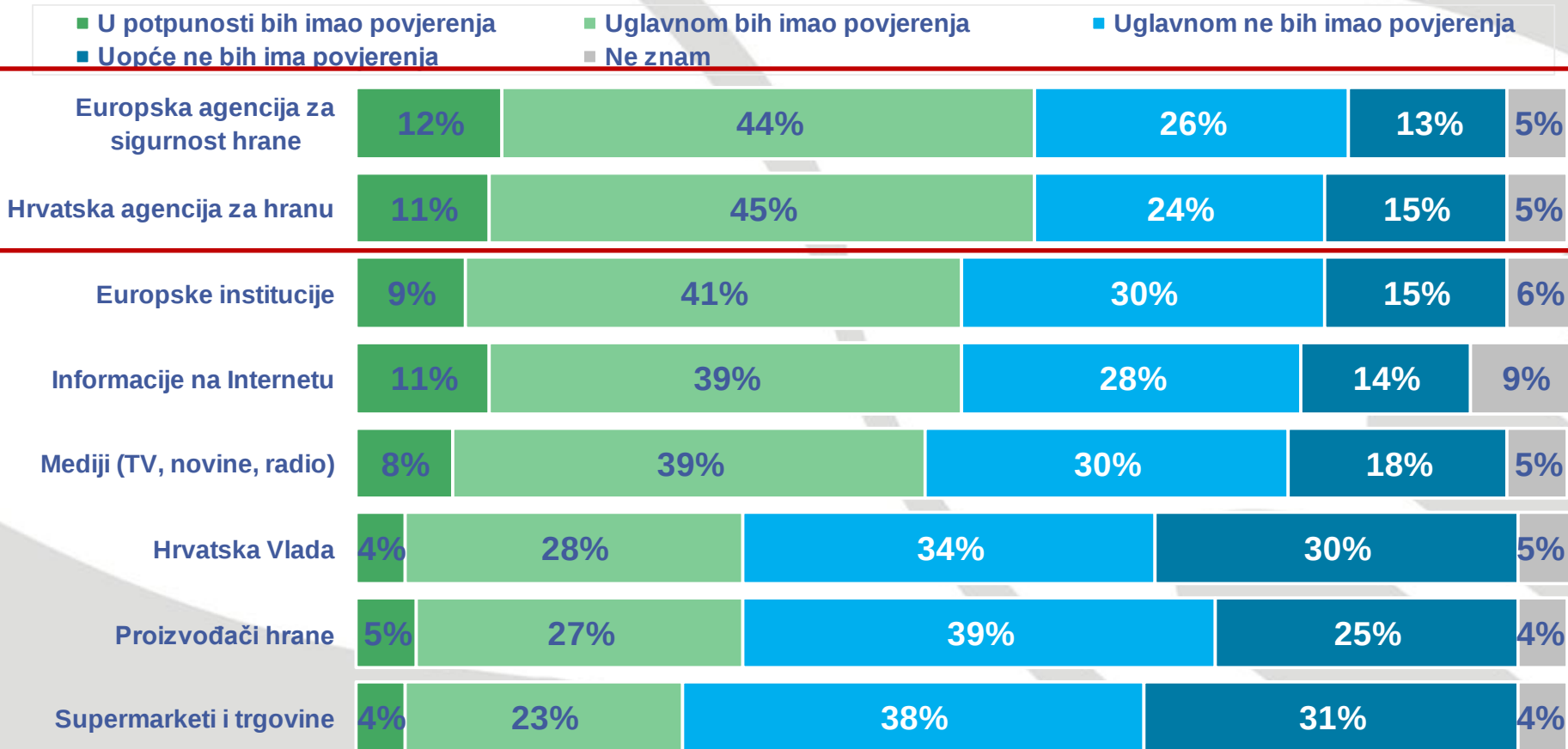
obitelj i prijatelji

liječnik i znanstveni radnici

HAH uživa jednako povjerenje kao i Europska agencija za sigurnost hrane (oko 56%)

Europskim institucijama vjerovala bi točno polovina ispitanika – što je više nego Hrvatskoj Vladi (32%). Obzirom na svoju važnu društvenu ulogu, klasični mediji uživaju relativno nisko povjerenje (samo 47%). Među mlađim ispitanicima povjerenje u Internet penje se čak na 61%. Najniže povjerenje uživaju skupine koje imaju snažne komercijalne interese u poslu s hranom – proizvođači hrane i trgovina

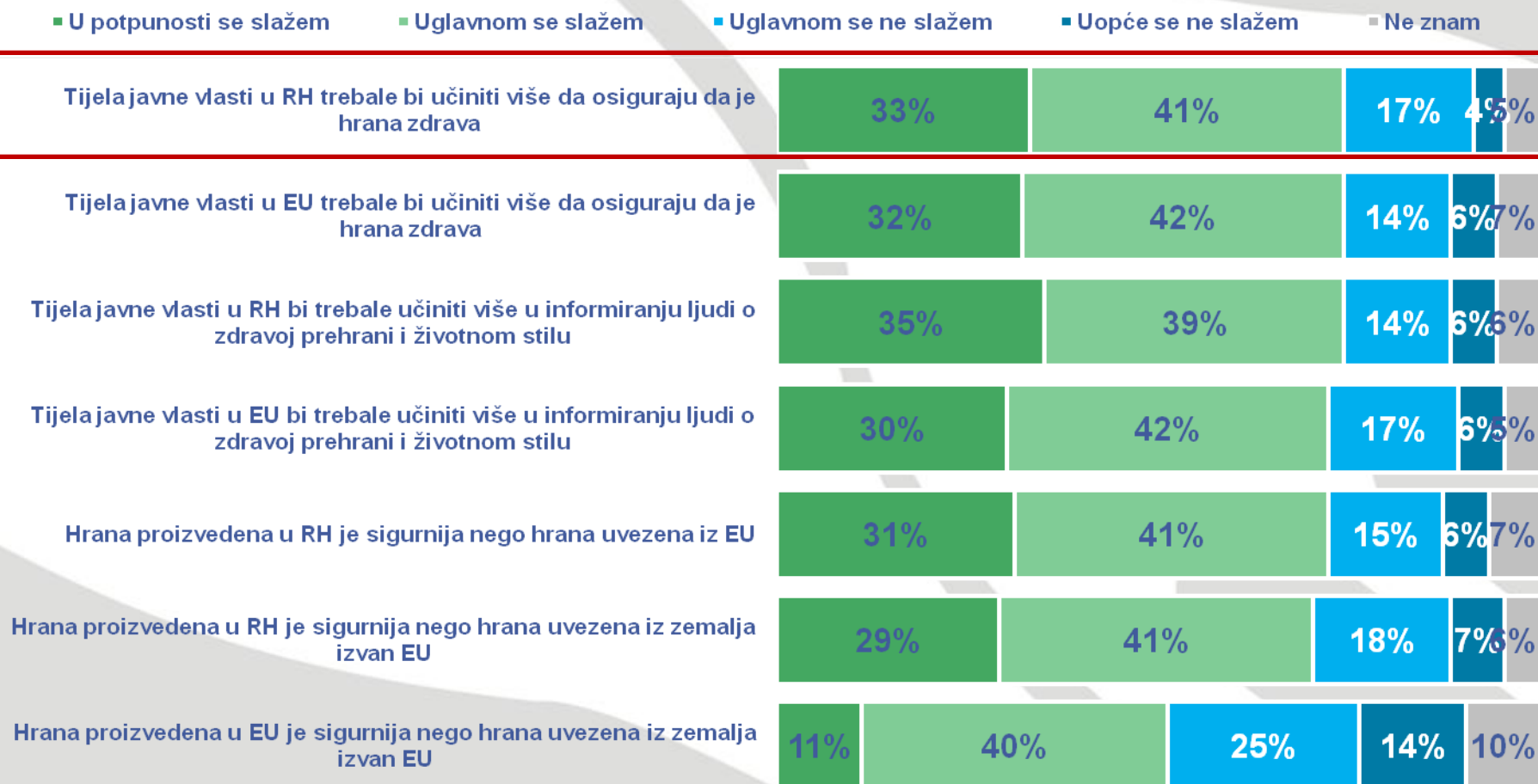
Zamislite da je pronađen ozbiljan zdravstveni rizik u hrani koju redovito jedete, poput ribe, piletine ili salate. Koliko bi ste imali povjerenja da bi vam sljedeći izvori dali točne informacije o tom riziku?

*Uloga i
učinkovitost
javnih vlasti*

4

Građani od javnih vlasti očekuju zdravu hranu, te informacije o zdravoj prehrani i životnom stilu

Najveće je slaganje s tvrdnjama kako bi tijela javne vlasti u Hrvatskoj i EU trebale učiniti više da osiguraju zdravu hranu, te osigurati bolju informiranost o zdravoj prehrani i životnom silu. Također je veliko slaganje s tvrdnjama da je hrana proizvedena u Hrvatskoj zdravija od one iz EU ili izvan EU.

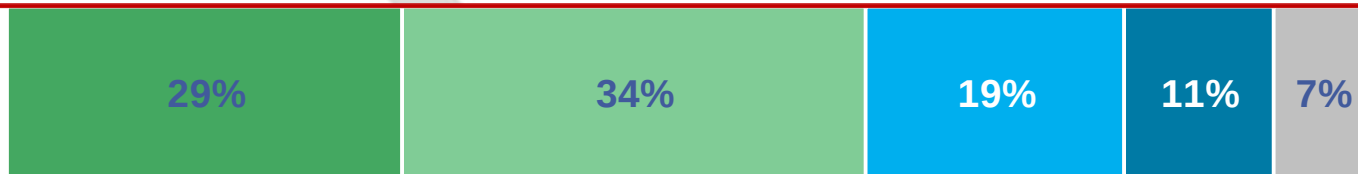
U kojoj mjeri se slažete ili ne slažete sa svakom od sljedećih tvrdnji?

Gotovo 2/3 ispitanika smatra da je hrana danas manje zdrava i manje sigurna nego prije 10 godina

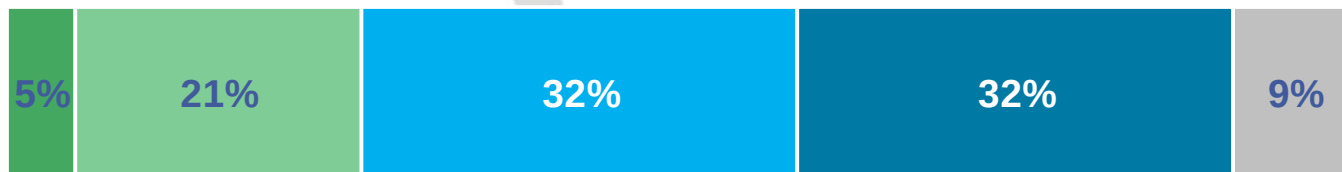
Dok 60% ispitanika misli da u EU postoje strogi zakoni o sigurnosti hrane, za Hrvatsku isto misli 46% ispitanika. Gotovo 2/3 ispitanika smatra da je hrana danas manje zdrava i manje sigurna nego prije 10 godina.

■ U potpunosti se slažem ■ Uglavnom se slažem ■ Uglavnom se ne slažem ■ Uopće se ne slažem ■ Ne znam

Naša prehrana je manje zdrava u usporedbi s onom od prije deset godina

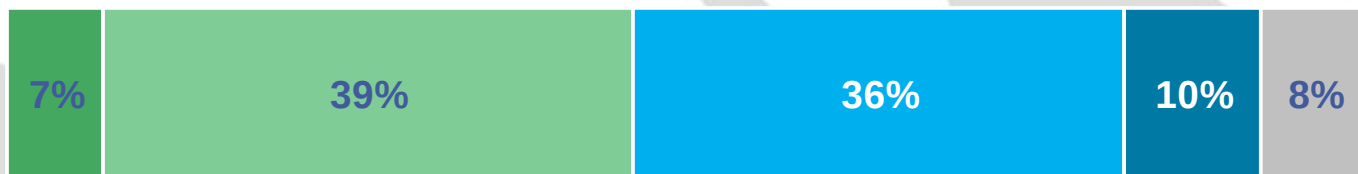
Danas je hrana sigurnija nego prije 10 godina

U EU postoje strogi zakoni koji osiguravaju sigurnost hrane

U Hrvatskoj postoje strogi zakoni koji osiguravaju sigurnost hrane

Po pitanju uzimanja u obzir najnovijih znanstvenih spoznaja, ispitanici ne vide veliku razliku između EU i Hrvatske

■ U potpunosti se slažem ■ Uglavnom se slažem ■ Uglavnom se ne slažem ■ Uopće se ne slažem ■ Ne znam

Tijela javne vlasti u EU uzimaju u obzir najnovije znan. spoznaje kada donose odluke povezane s rizicima vezanim uz hranu

9%

42%

28%

8%

13%

Tijela javne vlasti u RH uzimaju u obzir najnovije znan. spoznaje kada donose odluke povezane s rizicima vezanim uz hranu

7%

42%

30%

12%

10%

Tijela javne vlasti u EU uzimaju u obzir zabrinutost građana o sigurnosti hrane

9%

39%

29%

12%

11%

Tijela javne vlasti u RH uzimaju u obzir zabrinutost građana o sigurnosti hrane

5%

36%

33%

17%

8%

U kojoj mjeri se slažete ili ne slažete sa svakom od sljedećih tvrdnji?

*Osobni
angažman
i reakcije
potrošača*

5

Više od polovice ispitanika smatra da mogu izbjeći one rizike koji su povezani sa njihovim stilom prehrane

Građani su prilično realni u procjeni vlastitih mogućnosti izbjegavanja rizika jer je najviše njih sigurno da mogu izbjeći rizike koji su povezani sa njihovim vlastitim stilom prehrane (59%). Najmanje njih pak vjeruje da može izbjeći rizike vezane uz nove tehnologije kao što su kloniranje i nanotehnologija (samo 28%).

■ U potpunosti sam siguran ■ Donekle sam siguran ■ Nisam baš siguran ■ Uopće nisam siguran ■ Ne znam

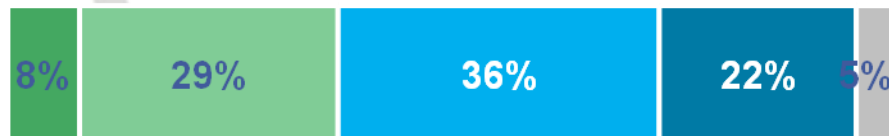
Mogući rizici za zdravlje zbog vaše prehrane, primjerice visok unos masnoće i bolesti srca

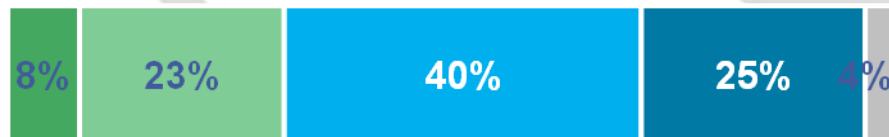
Mogući rizici od bakterijske kontaminacije, primjerice salmonele u jajima

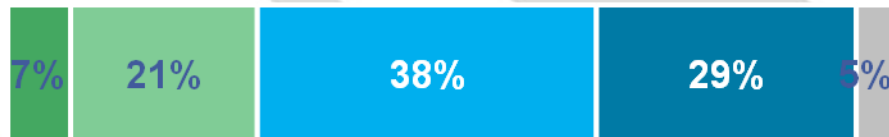
Mogući rizici od infekcija ili bolesti koje mogu biti prenesene sa životinja na ljude, poput kravljeg ludila

Mogući rizici od kemijskog onečišćenja hrane, primjerice ostataka pesticida ili onečišćivača iz okoliša, poput žive u ribi

Mogući rizici od novih tehnologija, kao što su kloniranje ili nanotehnologija

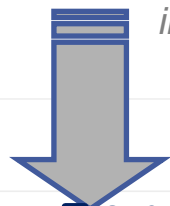
Sada ću vam pročitati popis mogućih rizika. Koliko ste sigurni da Vi osobno možete poduzeti korake kojima će te izbjeći te rizike?

Manje od trećine ispitanika (30%) nešto je poduzelo nakon što su saznali da je neka hrana nije sigurna

■ Unutar zadnjih tjedan dana ■ Unutar zadnjeg mjeseca ■ Unutar zadnjih 6 mjeseci ■ Prije više od 6 mjeseci ■ Nikad ■ Ne zna

Molim vas recite mi kada ste zadnji puta pročitali u novinama, vidjeli na televiziji ili Internetu, ili čuli na radiju, da neka hrana možda nije sigurna, primjerice zbog kemikalija nađenih u njoj?

□ 35%

28%

32%

26%

36%

24%

2%

1%

Trajno ste promijenili svoje prehrabene navike

Neko vrijeme ste izbjegavali spomenutu hranu

Zabrinuli ste se, ali na kraju niste ništa poduzeli

Ignorirali ste vijest i niste promijenili svoje p. navike

Ostalo\Nešto drugo

Ne znam

Baza: N=207

I kako ste reagirali na tu posljednju informaciju koju ste čuli, vidjeli ili pročitali da određena vrsta hrane nije sigurna?

**Sada kada smo saznali
što misle građani,
što dalje...**

- ✓ Razumijevanje je **početak izgradnje strategije**
- ✓ Temeljem rezultata trebamo detektirati gdje je **jaz između stvarnog i perceptivnog rizika veliki = educirati**
- ✓ **Raditi na izgradnji povjerenja**
- ✓ **Kreirati strategiju**, postaviti mjerljive ciljeve, gdje se vidimo i što želimo/možemo promijeniti do 2015. godine, kada će HR, kao dio EU biti obuhvaćena istim istraživanjem
- ✓ **Nadam se kako ćemo to odraditi ZAJEDNO!**

***Hrvatska agencija za hranu
I. Gundulića 36b/III kat
31 000 Osijek***

Besplatni potrošački telefon: 0800 0025

info@hah.hr